

Un any a la biblioteca Josep Janés, o com treballar en comunitat.

Un any a la biblioteca Josep Janés, o com treballar en comunitat descriu gran part del treball que es va dur a terme a la biblioteca Josep Janés durant el passat any 2021. Hi estan representats els projectes que singularitzen d'una manera més clara el treball comunitari i transversal que es fa a la biblioteca. Algunes de les iniciatives com "Instants de Vida" tenen una llarga trajectòria, i altres com el "Taller Bibliolab-Ciutat saludable", tenen una temporalitat més limitada. Tots els projectes presentats han conviscut amb els serveis i les activitats que s'ofereixen en el dia a dia de la biblioteca. Tots ells han estat possible gràcies a la professionalitat i la generositat de l'equip de la biblioteca.

Un año en la biblioteca Josep Janés, o cómo trabajar en comunidad describe en gran parte el trabajo que se llevó a cabo en la biblioteca Josep Janés durante el pasado año 2021. Estan representados los proyectos que singularizan de una manera más clara el trabajo comunitario y transversal que se hace en la biblioteca. Algunas de las iniciativas como "Instants de vida" tienen una larga trayectoria, y otras como el "Taller Bibliolab-Ciutat saludable", tienen una temporalidad más limitada. Todos los proyectos presentados han convivido con los servicios y actividades que se ofrecen en el día a día de la biblioteca. Todos ellos han sido posibles gracias a la profesionalidad y la generosidad del equipo de la biblioteca.

A year at the Josep Janés library, or how to work in community, describes much of the work that was carried out at the Josep Janés library during the past year 2021. The projects that single out the work in a clearer way are represented there community and transversal that takes place in the library. Some of the initiatives such as "Instants de vida" have a long history, and others such as the "Bibliolab-Ciutat saludable", have a more limited time frame. All the projects presented have coexisted with the services and activities offered in the day-to-day life of the library. All of them have been possible thanks to the professionalisme and generosity of the library team.

Paraules Claus

Treball comunitari / Xarxa educativa / Taula de salut

Trabajo comunitario / Red educativa / Mesa de Salud

1. L'Hospitalet de Llobregat. Districte II. Collblanc – La Torrassa.

L'Hospitalet de Llobregat és una ciutat de la comarca del Barcelonès. La seva població de vora 265mil habitants, juntament amb els seus 12,5 km de superfície, la converteixen en la segona ciutat més habitada de Catalunya i la més densa de tota Europa.

Collblanc és un barri fronterer amb la ciutat de Barcelona, històricament ha estat i segueix sent avui en dia, un territori amb molta població nouvinguda.

Administrativament, Collblanc juntament amb La Torrassa configuren el districte II de la ciutat de l'Hospitalet. En aquests moments el districte té una població de més de 55 mil habitants, en una superfície de 0,94 km².

Es tracta d'un barri amb força necessitats socials i econòmiques, però alhora amb moltes oportunitats, i on el treball comunitari esdevé imprescindible. Amb un 35% de la població nouvinguda, la biblioteca és, en molts casos, un dels primers llocs on s'adrecen. Tant pot ser en una visita escolar, com per apuntar-se als grups de conversa o per fer-se el carnet.

La biblioteca Josep Janés va ser inaugurada el 1.968, i aquest any ha estat el 20è aniversari de l'actual edifici. Tenim 15.066 usuaris inscrits, i el passat any vam fer 1018 carnets nous.

1.1. La biblioteca Josep Janés dins la xarxa de biblioteques de l'Hospitalet.

La biblioteca Josep Janés és la biblioteca pública que dona servei al districte de Collblanc-La Torrassa, i també al barri de les Corts. Forma part de la xarxa urbana de biblioteques de l'Hospitalet i de la xarxa de biblioteques municipals de la Diputació de Barcelona. Des de la xarxa de biblioteques de l'Hospitalet són set les biblioteques que treballem de manera coordinada per mirar de donar un servei de qualitat a la ciutadania.

Si parlem de la Josep Janés parlem de múltiples projectes i activitats engegats al territori : de visites escolars (per a infants i familiars), de clubs de lectura, de sortides culturals, de grups de conversa, d'hores del conte, d'activitats inclusives, del Lecxit, de

laboratoris de lectura, de Debat a bat, de conferències sobre història i patrimoni del barri, de concursos de dibuixos, de recollida d'aliments, etc.

En resum, el 2021 vam realitzar 143 activitats amb 1.490 assistents, i vam realitzar 91 visites escolars amb la participació de 1.752 alumnes.

Tots aquests projectes es poden engegar gràcies a l'equip de la biblioteca. Un equip motivat, amable, generós, compromès, observador, flexible, amb un alt compromís vers l'usuari i amb molta vocació de servei.

És aquest equip el que sovint aporta idees i propostes de millora: canvis de prestatges i de distribució de fons, moviments de mobiliari, creació d'espais més eficaços amb els usuaris, realització de noves activitats, etc. Aquesta proactivitat està en plena consonància amb el barri: un barri viu, amable, acollidor, reivindicatiu i amb una comunitat molt activa.

2. Com es treballa dins del Procés Comunitari.

Des de la biblioteca es participa en diferents grups de treball per tal d'intentar donar el màxim de respostes a les necessitats de la comunitat. Grups de treballs com ara la Xarxa educativa 0-12, la Taula de Salut comunitària i el Grup motor d'avaluació del procés comunitari. Alhora també es manté una estreta relació amb diferents projectes engegats amb la "Coordinadora d'AMPES endavant" (CAE), el Centre de Salut Mental d'adults (CSMH) i gairebé tota la xarxa educativa del barri (escoles bressols, escoles d'educació primària, centres d'educació secundària, escoles d'adults).

2.1. Com es col·labora amb la comunitat?

"La **Xarxa educativa 0-12**"¹ reuneix als recursos que treballen acompanyant a les famílies en la criança en aquesta etapa clau del desenvolupament dels infants. Així, la

¹ Projecte d'Intervenció Comunitària Intercultural. *Projecte ICI l'Hospitalet*.

[online]. [data consulta: 05 d'agost 2022]. Disponible a:

<https://procescomunitari.h.org/ca/>

Xarxa 0-12 del Districte de Collblanc i la Torrassa esdevé un espai per al treball coordinat i en xarxa que permet sumar esforços per optimitzar l'atenció als més petits".

Alguns dels projectes comunitaris de la xarxa educativa i la taula de salut en els què participa la biblioteca són:

2.1.2. "Tallers de criança", o com podem ajudar en l'educació de les famílies i els infants.

Els tallers de criança es realitzen dins de la Xarxa educativa 0-12. Des de la biblioteca participem cedint espais per a realitzar diferents tallers. D'altra banda, també s'han realitzat les maletes de Criança Positiva, on es seleccionen diferents recursos bibliogràfics per a les famílies.

La recomanació Rec 2006/19, del Consell de Ministres del Consell d'Europa tracta i defineix què és la criança positiva i quins principis la regeixen. De manera resumida, aquestes són les sis actuacions que la caracteritzen: proporcionar afecte i recolzament, dedicar temps i interaccionar, comprendre les seves característiques, establir límits i normes, comunicar-se obertament i promoure la seva participació.

La lectura compartida amb els infants és una activitat que compleix amb tots i cadascun d'aquests principis i és fàcil de dur a terme, només cal la convicció de creure en els seus beneficis i trobar l'espai de calma que requereix.

Els objectius de les maletes de criança són:

- Apropar la lectura a les famílies com a recurs en la criança dels seus fills i filles.
- Generar vincles de la biblioteca amb els infants i les seves famílies
- Establir hàbits lectors des de la petita infància
- Donar a conèixer a les famílies llibres de qualitat adreçats a la primera infància.
- Motivar als adults a llegir en veu alta i als infants aprendre a realitzar una escolta activa.

En aquests moments tenim vuit maletes que busquen posar el focus en la manera que tenen els infants d'apropar-se al món en general i a la lectura, en particular.

- Ritmes i sons
- Llibres per descobrir el món
- Per tocar i jugar
- Petit Museu
- Vet aquí una vegada
- Àlbums per compartir
- Primeres lectures individuals
- Emocions

2.1.3. Aprenentatge Servei (APS) “Expliquem contes”, visites escolars i generar “Debats a Bats”, o com trobar espais comuns.

El treball amb els centres educatius es centra en gran mesura en les visites escolars, però ja des de finals de 2019 s'ha volgut incidir amb el públic jove, fent un treball més directe amb els centres d'educació secundària. Amb l'IES Margarida Xirgu, per exemple, s'han realitzat diferents sessions del projecte “Debat a Bat”, s'ha dut a terme l'APS “Expliquem contes” a la biblioteca i s'ha col·laborat amb la posada en marxa del Pla de lectura de centre.

APS “Expliquem contes”

El servei comunitari per a l'alumnat de secundària obligatòria és una acció que vol promoure que els alumnes experimentin i protagonitzin accions de compromís cívic, aprenguin en l'exercici actiu de la ciutadania, i posin en joc els seus coneixements i capacitats al servei de la comunitat. La biblioteca de Bellvitge va ser la primera en realitzar aquest APS, i aquest és el segon any que es porta a terme des de la biblioteca Josep Janés.

Els objectius de l'APS "Expliquem contes" són:

- ✓ Fomentar el gust i l'hàbit per la lectura.
- ✓ Desenvolupar habilitats lectores interpretatives i comunicatives.
- ✓ Descobrir les múltiples possibilitats de temàtiques de contes per a infants.
- ✓ Iniciar-se en les estratègies més bàsiques, per poder fer de narradors.
- ✓ Millorar la comprensió lectora i l'expressió oral.
- ✓ Conèixer el funcionament i fons de les biblioteques públiques.
- ✓ Col·laborar en el paper de dinamització cultural de les biblioteques públiques.

L'APS es divideix en dues parts, de 10 hores cadascuna. La part teòrica són 10 hores en les que reben formació per part de la biblioteca i de narradors professionals que els donen les pautes per poder explicar un conte amb públic, i adquirir habilitats de comunicació. La part pràctica consisteix en la preparació d'un conte i fer la posada en escena a la biblioteca.

La taula de Salut comunitària

"Des de la línia de salut comunitària entenem que existeixen diferents factors que influeixen en la salut:

- Aquells inherents: genètica.
- Els que depenen de les persones: estils de vida i xarxes socials.
- Els relacionats amb l'entorn: factors socials, econòmics, culturals, ambientals i polítics. La salut, entesa així, vol difondre un concepte de salut va més enllà de l'atenció a la malaltia.

Des d'una perspectiva de promoció de la convivència, destaca el paper que els vincles i les relacions personals poden tenir per garantir una bona salut física, mental i social així com per difondre i incentivar hàbits saludables".²

² Projecte d'Intervenció Comunitària Intercultural. *Projecte ICI l'Hospitalet*.

[online]. [data consulta: 05 d'agost 2022]. Disponible a:

<https://procescomunitariilh.org/ca/>

- **“Instants de vida”, o com la teva escolta em cuida.**

És la tercera edició d'una activitat que es realitza des de la Taula de Salut Comunitària dins del cicle “Gaudir millora la salut”. Realitzada conjuntament amb altres equipaments i entitats del barri com l'Associació del Grup de teatre Imagina, el Programa d'acompanyament a les famílies (PAEF), Amics de la gent gran, el CSMH, l'espai de Suport del Grup Mèmora, etc.

Els objectius d'aquesta activitat són:

- ✓ Afavorir l'existència d'un espai de cura i benestar emocional.
- ✓ Generar un espai de coneixement i interacció entre persones diverses (edat, cultura, procedència, etc.).
- ✓ Donar a conèixer els espais de les diferents entitats que participen a l'activitat.

L'activitat es realitza a la biblioteca i consisteix en fer una trobada quinzenal amb un grup de veïnes i veïns, fer-los-hi una proposta de diferents reptes que poden ajudar a cuidar el benestar físic i mental. Els reptes proposats poden ser des de: fer una recepta per a bons instants de vida, elaborar rituals per a recordar els nostres avantpassats, teixir la bufanda de la iaia, activitats amb música i emocions, etc. Els reptes estan dinamitzats per professionals dels diferents equipaments implicats.

- **Taller Bibliolab ciutat saludable, o com podem proposar alternatives.**

BiblioLab Ciència - Ciutat Saludable és un projecte impulsat per la Diputació de Barcelona, el Programa d'Intervenció Comunitària Intercultural (ICI) de la Fundació "la Caixa", el Consorci de Biblioteques i l'Institut de Salut Global de Barcelona (ISGlobal). A Collblanc-La Torrassa la iniciativa s'ha desenvolupat en el marc del Procés Comunitari a través de l'impuls de la biblioteca i amb la col·laboració del Servei d'Educació de l'Ajuntament.

Les famílies de la Coordinadora d' AMPA's Endavant (CAE) i l'alumnat del Consell de Nois i Noies (CNN) del districte van ser les protagonistes del projecte. Va ser dut a terme des del gener del 2020 fins al maig del 2021.

Familiars de diferents AMPAs i AFAs de la Coordinadora AMPA's Endavant van construir un espai de participació i co-creació ciutadana entorn a la realitat urbana en la que vivim i les seves conseqüències per a la salut. A través d'aquest, s'han desenvolupat accions com el mesurament dels nivells de contaminació de diferents punts del districte mitjançant sensors, l'observació i anàlisi de l'entorn en clau de salut i sostenibilitat, l'avaluació de resultats i la proposta i consens d'alternatives i millores.

Els resultats d'aquests tallers s'han recollit i exposat en l'Informe del BiblioLab: Ciència Ciutadana - Ciutat Saludable, el qual ha estat presentat i compartit tant amb la ciutadania com amb referents institucionals de les principals àrees vinculades.

Els infants del CNN que van participar en els tallers van tenir els sensors a les seves escoles i van prendre mesures dels nivells de contaminació a l'entrada de l'escola i als patis. Van analitzar els resultats obtinguts i van crear unes maquetes on van voler reflectir com serien uns espais al barri més saludables per a tothom.

Conclusions, o com una biblioteca crea comunitat.

Aquests han estat alguns dels projectes que s'han anat realitzant a la biblioteca Josep Janés al llarg d'un any. Per les actuals circumstàncies i per poder dur a terme els projectes es van haver de flexibilitzar algunes de les accions, i va ser possible gràcies a la complicitat i confiança de tots els agents implicats.

La biblioteca segueix participant en la majoria dels projectes descrits i en els grups de treball existents del procés comunitari. Un dels reptes que ens marquem a la biblioteca per tal d'arribar a tota la comunitat és la de treballar amb els i les joves. Volem definir un espai, una programació estable i un fons que els resulti atractiu. Per aquest motiu ja fa un temps que participem a la comissió de joves i emocions del procés comunitari, i mantenim reunions mensuals amb l'equip de l'oficina jove de la ciutat.

La complicitat, la confiança i la permeabilitat són elements imprescindibles per aconseguir una comunitat activa, i la biblioteca com a reflex de la realitat no pot quedar al marge del treball comunitari.

Bibliografia

Garcés, Marina. *Escola d'aprenents*. Barcelona : Galàxia Gutenberg, novembre de 2020. ISBN: 9788418218422

Gurdon, Meghan Cox. *La Magia de leer en voz alta : los beneficios intelectuales y emocionales de la narrativa oral en niños y adultos*. Madrid : Urano, marzo 2020. ISBN: 9788416720910.

IFLA. *Manifest de la Unesco de la Biblioteca Pública 1994* [online]. [data consulta: 05 d'agost 2022]. Disponible a: <https://www.ifla.org/files/assets/public-libraries/publications/PL-manifesto/pl-manifesto-ca.pdf>

Klinenberg, Eric. *Palacios del pueblo : políticas para una sociedad más igualitaria*. Madrid : Capitán Swing, [2021]. ISBN: 9788412390278.

Tizón García, J. L. *Salud emocional en tiempos de crisis : reflexiones desde una pandèmia*. Barcelona : Herder, [2020]. 9788425446245

Projecte d'Intervenció Comunitària Intercultural. *Projecte ICI l'Hospitalet*. [online]. [data consulta: 05 d'agost 2022]. Disponible a: <https://procescomunitariih.org/ca/>

Projecte d'Intervenció Comunitària Intercultural. *Informe executiu del Procés Comunitari (2014-2020)*. [online]. [data consulta: 05 d'agost 2022]. Disponible a: https://mcusercontent.com/84a4a37085303340dea7e7c8d/files/743d3f65-cbcf-4c8e-a3d6-de4f00ed4f10/Informe_Executiu_CollblancTorrassa_2014_2020_.pdf

Consell de Ministres del Consell d'Europa. *Rec 2006/19*. [online]. [data consulta: 05 d'agost 2022]. Disponible a: [https://www.bienestaryproteccioninfantil.es/imagenes/tablaContenidos03SubSec/Rec%20\(2006\)19_CE%20apoyo%20parentalidad.pdf](https://www.bienestaryproteccioninfantil.es/imagenes/tablaContenidos03SubSec/Rec%20(2006)19_CE%20apoyo%20parentalidad.pdf)